PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU KRYZYSU EMOCJONALNEGO, SAMOUSZKODZEŃ LUB ZAGROŻENIA SAMOBÓJCZEGO UCZNIA W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 77 W GDAŃSKU

I. Cel i zakres procedury

1. Celem procedury jest zapewnienie bezpieczeństwa dziecku przeżywającemu kryzys, udzielenie niezbędnej pomocy i zorganizowanie dalszego wsparcia.
2. Procedura dotyczy uczniów oraz dzieci z punktu przedszkolnego, również podczas pobytu w świetlicy, wyjść i wycieczek.
3. Procedurę uruchamia pracownik, który zauważył niepokojące sygnały lub otrzymał informację od dziecka, rodzica, świadka albo innej osoby.
4. Informacje o samouszkodzeniach lub zamiarze odebrania sobie życia traktuje się poważnie również, gdy zostały przekazane w internecie albo dotyczą zdarzeń poza szkołą.
5. Samouszkodzenie nie musi oznaczać zamiaru samobójczego, jednak zawsze wymaga sprawdzenia bezpieczeństwa i potrzeb dziecka.
6. Pracownicy szkoły nie zastępują diagnozy i leczenia specjalistycznego.

II. Pierwsza reakcja pracownika

1. Pracownik spokojnie nawiązuje kontakt z dzieckiem i zapewnia mu bezpieczne miejsce do rozmowy.
2. Nie bagatelizuje wypowiedzi, nie ocenia, nie zawstydza i nie określa zachowania jako manipulacji lub „szukania uwagi”.
3. W przypadku podejrzenia samouszkodzenia lub zagrożenia samobójczego nie pozostawia dziecka samego. Wzywa wsparcie, zamiast odsyłać ucznia samodzielnie do gabinetu.
4. Zapewnia przejęcie opieki nad pozostałą grupą przez innego nauczyciela.
5. Niezwłocznie powiadamia dyrektora lub wicedyrektora oraz psychologa albo pedagoga.
6. Nieobecność specjalisty lub dyrekcji nie wstrzymuje działań ochronnych i wezwania pomocy.
7. Wyjaśnia dziecku, że przekaże niezbędne informacje osobom, które pomogą zapewnić mu bezpieczeństwo. Nie obiecuje całkowitej tajemnicy.
8. Jeżeli bezpośrednio dostępny przedmiot może służyć do zrobienia krzywdy, ogranicza dostęp do niego, o ile może zrobić to bezpiecznie. Nie podejmuje ryzykownego odbierania przedmiotu siłą.

III. Rozmowa i rozpoznanie pilności pomocy

1. Rozmowę prowadzi się spokojnie, z poszanowaniem prywatności i bez obecności zbędnych osób.

2. Pracownik słucha i używa prostych komunikatów, np.: „Dobrze, że mi o tym mówisz”, „Chcę Ci pomóc”, „Zostanę z Tobą”.
3. Przy sygnałach zagrożenia można zapytać wprost:
   a) „Czy myślisz o zrobieniu sobie krzywdy?”;
   b) „Czy myślisz o odebraniu sobie życia?”;
   c) „Czy zamierzasz zrobić to teraz lub w najbliższym czasie?”;
   d) „Czy masz dostęp do czegoś, czym możesz sobie zaszkodzić?”;
   e) „Czy już coś zrobiłeś lub coś przyjąłeś?”.
4. Pytania służą ustaleniu pilności pomocy. Nie prowadzi się szczegółowego wypytywania o sposoby samouszkodzenia ani nie sugeruje dziecku odpowiedzi.
5. Nie uzależnia się wezwania pomocy od zakończenia rozmowy lub oceny psychologa szkolnego.
6. Nie stosuje się obietnicy dziecka, że „nic sobie nie zrobi”, jako potwierdzenia bezpieczeństwa.
7. Nie uznaje się, że zagrożenie minęło wyłącznie dlatego, że uczeń się uspokoił, zaprzeczył wcześniejszej wypowiedzi lub chce wrócić na lekcję.
8. Jeżeli rozmowę rozpoczął nauczyciel, przekazuje dziecko pod bezpośrednią opiekę osoby przejmującej interwencję i informuje ją o ustaleniach.

IV. Bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia

1. Niezwłocznie dzwoni się pod numer 112 lub 999, w szczególności, gdy:
   a) doszło do próby samobójczej lub podejrzenia zatrucia;
   b) występują obrażenia wymagające pilnej pomocy;
   c) dziecko deklaruje zamiar odebrania sobie życia w najbliższym czasie i ma dostęp do środków lub podejmuje przygotowania;
   d) zachowanie wskazuje, że nie można zapewnić bezpieczeństwa bez interwencji służb.
2. W razie wątpliwości dotyczących bezpośredniego zagrożenia kontaktuje się z dyspozytorem i opisuje sytuację.
3. Dziecko pozostaje pod nieprzerwaną opieką osoby dorosłej do czasu przejęcia przez służby.
4. Udziela się pierwszej pomocy zgodnie z przygotowaniem pracownika i poleceniami dyspozytora.
5. Nie czeka się na zgodę lub przyjazd rodzica. Sprzeciw rodzica nie wstrzymuje wezwania pomocy w stanie zagrożenia.
6. Nie przewozi się dziecka prywatnym samochodem zamiast wezwania zespołu ratownictwa w stanie nagłym.
7. Dyspozytorowi przekazuje się miejsce zdarzenia, wiek dziecka, jego wypowiedzi i zachowanie, zauważone obrażenia oraz podjęte działania.
8. Nie kieruje się innych uczniów do uspokajania dziecka, odbierania mu przedmiotów lub pilnowania go.

9. Jeżeli uczeń oddalił się, a występuje podejrzenie zagrożenia samobójczego, niezwłocznie powiadamia się numer 112 i przekazuje informacje o jego ostatnim miejscu pobytu oraz kierunku przemieszczania.
10. Jeżeli informacja o bezpośrednim zagrożeniu dotyczy ucznia przebywającego poza szkołą, pracownik niezwłocznie zawiadamia numer 112, przekazuje znane informacje o miejscu pobytu dziecka i kontaktuje się z rodzicem lub inną osobą mogącą zapewnić mu bezpieczną opiekę. Jeżeli pozostaje w kontakcie z dzieckiem, w miarę możliwości podtrzymuje ten kontakt do czasu przejęcia pomocy, bez opóźniania wezwania służb.

V. Samouszkodzenia bez widocznego stanu nagłego

1. Zapewnia się potrzebną pierwszą pomoc, opiekę i rozmowę ze specjalistą szkolnym.
2. Sprawdza się, czy samouszkodzeniom towarzyszą myśli lub zamiary samobójcze.
3. Nie nakazuje się publicznego pokazywania obrażeń, nie fotografuje ich prywatnym telefonem i nie prosi innych uczniów o ich oglądanie.
4. W razie potrzeby oceny obrażeń korzysta się z pomocy medycznej.
5. Powiadamia się rodziców i ustala potrzebę pilnej konsultacji specjalistycznej, adekwatnie do stanu dziecka.
6. Nie traktuje się samouszkodzeń jako przewinienia wymagającego kary.
7. Dalszy nadzór i sposób przekazania dziecka ustala się na podstawie jego aktualnego bezpieczeństwa. Ucznia z nierozstrzygniętym zagrożeniem nie odsyła się samego do domu.

VI. Silny kryzys emocjonalny bez sygnałów samouszkodzenia

1. Ogranicza się bodźce i obecność osób postronnych oraz zapewnia spokojny kontakt z dorosłym.
2. Nie zmusza się dziecka do natychmiastowego wyjaśniania przyczyn ani powrotu do zadania.
3. Uwzględnia się indywidualne potrzeby i znane sposoby wsparcia, w tym dostosowania wynikające z dokumentacji ucznia.
4. Nie zakłada się automatycznie, że duszność, omdlenie lub inne objawy fizyczne mają wyłącznie podłoże emocjonalne. W razie potrzeby uruchamia się procedurę nagłego zagrożenia zdrowia.
5. Psycholog, pedagog lub wychowawca ustala dalszą pomoc i kontakt z rodzicem.
6. Jeżeli pojawią się sygnały samouszkodzenia lub zagrożenia samobójczego, przechodzi się do odpowiednich działań określonych w niniejszej procedurze.

VII. Kontakt z rodzicami i przekazanie opieki

1. Dyrekcja lub wyznaczony pracownik niezwłocznie kontaktuje się z rodzicem, przekazując konkretne obserwacje, wypowiedzi dziecka i podjęte działania.
2. Przy zagrożeniu samobójczym lub samouszkodzeniach informuje się rodzica o potrzebie odpowiedniej oceny specjalistycznej i zapewnienia dziecku bezpiecznej opieki.

3. Przekazanie rodzicowi nie zastępuje wezwania służb, jeżeli występuje stan nagły.
4. Gdy nie ma bezpośredniego zagrożenia i możliwe jest przekazanie dziecka rodzicowi, odnotowuje się czas, osobę przejmującą opiekę oraz przekazane informacje.
5. Brak kontaktu z rodzicem nie powoduje pozostawienia dziecka bez opieki.
6. Przy odmowie zapewnienia niezbędnej pomocy lub podejrzeniu zaniedbania dyrekcja podejmuje działania ochronne i zawiadamia właściwe instytucje, stosownie do zagrożenia.
7. Jeżeli rodzic lub osoba bliska może być źródłem krzywdzenia, sposób kontaktu ustala się zgodnie ze standardami ochrony małoletnich, tak aby nie zwiększyć niebezpieczeństwa.
8. Nie wymaga się od rodzica podpisania oświadczenia zwalniającego szkołę z odpowiedzialności jako warunku przekazania dziecka lub udzielenia pomocy.

VIII. Dalsze wsparcie i powrót do szkoły

1. Dyrektor wyznacza osobę koordynującą dalsze wsparcie ucznia. Osoba ta, we współpracy z wychowawcą, psychologiem lub pedagogiem, dzieckiem i rodzicem, ustala plan wsparcia, podział zadań oraz termin pierwszej oceny skuteczności działań.
2. Plan obejmuje odpowiednio:
   a) wskazanie zaufanej osoby dorosłej;
   b) sposób zgłaszania pogorszenia samopoczucia;
   c) miejsce uzyskania pomocy w szkole;
   d) dostosowanie obciążeń i organizacji nauki;
   e) działania wobec przemocy lub innych trudności szkolnych;
   f) współpracę z osobami prowadzącymi leczenie, w zakresie dopuszczalnym i potrzebnym do opieki;
   g) terminy kontaktów i oceny skuteczności wsparcia.
3. Plan wsparcia nie jest obietnicą niewyrządzenia sobie krzywdy i nie zastępuje leczenia.
4. Po nieobecności związanej z kryzysem lub hospitalizacją przygotowuje się spokojny powrót, bez publicznego omawiania przyczyny nieobecności.
5. Nie żąda się całej dokumentacji leczenia. Ustala się informacje i zalecenia potrzebne do organizacji bezpiecznej opieki.
6. Nie uzależnia się automatycznie powrotu od oświadczenia, że dziecko „nie stanowi zagrożenia”. W razie aktualnych obaw organizuje się odpowiednią pomoc i uzgodnienia.
7. Nauczycielom przekazuje się wyłącznie informacje potrzebne do ich zadań.
8. Monitoruje się sytuację, nie zakładając, że brak kolejnych zgłoszeń oznacza zakończenie kryzysu.

IX. Opieka nad świadkami i społecznością szkolną

1. Bezpośrednim świadkom zapewnia się opiekę i możliwość uzyskania wsparcia.
2. Nie pozostawia się ich samych z zadaniem pomocy osobie w kryzysie.

3. Nie organizuje się obowiązkowego publicznego odtwarzania zdarzenia ani szczegółowych relacji na forum klasy.
4. Nie rozpowszechnia się informacji o sposobie samouszkodzenia, nagrań, zdjęć lub prywatnych wiadomości.
5. Po poważnym zdarzeniu dyrekcja organizuje wsparcie specjalistyczne i ustala sposób komunikacji z rodzicami oraz pracownikami.
6. W przypadku śmierci ucznia przekazuje się wyłącznie potwierdzone informacje, chroni prywatność rodziny i organizuje pomoc osobom szczególnie dotkniętym zdarzeniem.
7. Nie wskazuje się jednej osoby lub jednego zdarzenia jako wyłącznej przyczyny kryzysu lub śmierci. Nie przedstawia się samobójstwa jako rozwiązania problemów ani nie nadaje mu romantycznego charakteru.

X. Dokumentowanie i postanowienia końcowe

1. Po zapewnieniu bezpieczeństwa pracownik sporządza notatkę obejmującą:
   a) czas i okoliczności zgłoszenia;
   b) konkretne wypowiedzi i zaobserwowane zachowania;
   c) podjęte działania i udzieloną pomoc;
   d) czas kontaktu z dyrekcją, specjalistami, rodzicami i służbami;
   e) sposób przekazania opieki;
   f) ustalone dalsze działania.
2. W dokumentacji oddziela się obserwacje od przypuszczeń i informacji innych osób.
3. Dokumenty przechowuje się z ograniczonym dostępem, zgodnie z zasadami ochrony danych.
4. Jeżeli występuje podejrzenie krzywdzenia, sporządza się również dokumentację wymaganą przez standardy ochrony małoletnich.
5. Dyrekcja zapewnia zapoznanie pracowników z procedurą i przygotowanie ich do podstawowej interwencji.
6. Procedurę stosuje się łącznie z procedurami nagłego zagrożenia zdrowia, wypadku, agresji, cyberprzemocy oraz zaginięcia ucznia.

Signed by / Podpisano przez:
Katarzyna Dobkowska
Date / Data: 2026-11-04 11:34